การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพจากเมืองสุขภาพดี และคาดการณ์ภาวะพึ่งพิงและการเสียชีวิตของผู้สูงอายุ

Health Impact Assessment of Healthy City Implementation and Forecasting Elderly Dependency and Mortality

อรพรรณ แพกุล, เบญจวรรณ ธวัชสุภา, สุนิษา มะลิวัลย์, วิษณุ ศรีวิไล, ภัทราภรณ์ พวงศรี
กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินผลกระทบและคาดการณ์สุขภาพของผู้สูงอายุจากการขับเคลื่อนเมืองสุขภาพดี โดยเป็นการศึกษาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Study) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ ข้อมูลเมืองสุขภาพดี และข้อมูลสุขภาพผู้สูงอายุ (ข้อมูลภาวะพึ่งพิงจากระบบ Bluebook กรมอนามัย และข้อมูลการเสียชีวิต จากสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข) วิธีการศึกษาในขั้นตอนการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างเมืองสุขภาพดี และสุขภาพของผู้สูงอายุด้วยสถิติ Chi-square test และ Logistic Regression และขั้นตอนการคาดการณ์สุขภาพของผู้สูงอายุในปี 2583 ด้วยสถิติ Multinomial Logistic Regression ผลการศึกษาพบว่า เมืองสุขภาพดีมีความสัมพันธ์กับภาวะพึ่งพิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value < 0.05) จังหวัดที่มีเมืองผ่านเกณฑ์เมืองสุขภาพดีมากกว่า ร้อยละ 50 มีแนวโน้มที่จะพบผู้สูงอายุติดบ้านมากกว่า 1.357 เท่าเทียบกับจังหวัดที่ไม่มีเมืองสุขภาพดี (95% CI: 1.270–1.450) ในขณะที่จังหวัดที่มีเมืองสุขภาพดีมีแนวโน้มพบกลุ่มติดเตียงน้อยกว่าจังหวัดที่ไม่มี คิดเป็น 0.858 เท่า (95% CI: 0.775 – 0.949) ซึ่งอายุที่เพิ่มขึ้นและเพศหญิงเป็นปัจจัยทำนายของการมีภาวะพึ่งพิงที่เพิ่มขึ้น สำหรับการเสียชีวิตพบว่าจังหวัดที่มีเมืองสุขภาพดีมีแนวโน้มพบการเสียชีวิตลดลงอย่างมีนัยสำคัญโดยเฉพาะจากโรคหัวใจขาดเลือด โรคทางเดินหายใจ โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง และโรคความดันโลหิตสูง ทั้งนี้การคาดการณ์ภาวะพึ่งพิงในอีก 20 ปีข้างหน้า แม้ภาวะพึ่งพิงจะเพิ่มสูงขึ้นแต่หากมีการขับเคลื่อนเมืองสุขภาพดีอย่างต่อเนื่องจะช่วยชะลอการมีภาวะพึ่งพิงได้ โดยสรุปผลการศึกษานี้ได้ชุดข้อมูลการประเมินและคาดการณ์สุขภาพของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้สื่อสารและสนับสนุนให้เมืองต่างๆ ร่วมกันขับเคลื่อนสู่การเป็นเมืองสุขภาพดี นอกจากนี้ยังสามารถประยุกต์ใช้ในการวางแผนและยกระดับการขับเคลื่อนเมืองสุขภาพดีให้ครอบคลุมพื้นที่มากขึ้นและมีความต่อเนื่องอย่างยั่งยืน เพื่อให้ประชาชนได้รับการดูแลและคุ้มครองสุขภาพอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ

คำสำคัญ : เมืองสุขภาพดี การคาดการณ์ ผู้สูงอายุ